

Ca mătăm metodic şahul

XII. Despre Gambite

Gambitul este oferirea unui pion în deschidere cu scopul de a obține în schimb un avantaj de timp. Cum am spus în articolul precedent, acceptarea acestui sacrificiu nu duce în mod forțat la avantaj decisiv pentru cel care îl oferă, ci la o luptă interesantă între avantajul material și cel de timp. Jucătorul care a oferit gambitul, aflându-se în dezavantaj material, caută să facă uz cât mai repede de superioritatea lui de dezvoltare, pentru a obține un atac puternic, care să ducă fie la câștigul partidei (prin mat), fie la recăștigarea materialului sacrificat.

Jocul de gambit necesită din partea atacatorului (cel care a sacrificat material) îndrăzneală și ingeniozitate combinativă, iar din partea apărătorului mult sânge rece și mai ales obiectivitate în aprecierea poziției. Absența acestei din urmă calități, datorită concepției generale greșite asupra valorii timpului în deschidere ce domnea în acea vreme, a făcut ca în epoca 1850—1900 jocul de gambit să fie practicat cu deosebit succes, deoarece jucătorii în apărare se încăpățanau întotdeauna să aperse până la extrema limită avantajul material pe care îl aveau, considerând că aceasta este calea cea mai sigură pentru răsturnarea gambitelor. Chiar un jucător cu idei strategice atât de profunde cum a fost Steinitz (campion mondial 1866—1894) se apăra împotriva gambitelor (în special împotriva Gambitului Evans) cu totul greșit, ceiace explică marele număr de pierderi pe care le-a suferit în această deschidere din partea marelui său adversar din timpul aceia, campionul rus Mihail Ivanovici Cigorin.

Înainte de a examina concepția modernă de joc împotriva gambitelor, este necesar să vedem care era greșala principială a lui Steinitz și a contemporanilor săi. și felul în care ea poate fi exploatată în practică de către jucătorul în atac. Pentru aceasta, cea mai bună metodă nu poate fi, desigur, decât stu-

diul unei partide în care însuși Steinitz se apăra împotriva unui gambit.

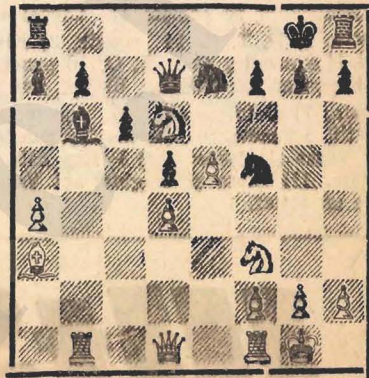
GAMBITL EVANS

Alb: M. I. Cigorin. Negru: W. Steinitz
Prima partidă a jocului pentru campionatul lumii. Havana 1 Ianuarie 1892.

1.e4, e5 2.Cf3, Cc6 3.Nc4, Ne5 4.b4!?

(Sacrificul acesta de pion se bazează pe ideea combinată a câștigului de timp și a ocupării rapide a centrului. El a fost jucat pentru prima oară de către căpitanul de vas Evans, pe la 1830) 4...Nb4: 5.c3, Na5 6.0-0 (Analize mai recente au arătat că cel mai bine este aci 6.d4) 6...d6 (Multă vreme Steinitz a jucat în poziția aceasta mutarea 6...Df6 și nu a părăsit-o decât în urma înfrângerii suferite tot din partea lui Cigorin, într-o celebră partidă prin corespondență, jucată în 1890-91). 7.d4, Ng4 (Un timp s'a jucat aci întâi 7...ed 8.cd și numai acum 8... Ng4, celace este evident mai slab) 8.Nb5, ed 9.cd, Nd7 10.Nb2. (În comentariile sale la partidă, Cigorin arăta că planul de atac bazat pe mutările d4-d5 și e4-e5, chiar cu mutarea Da4, era prematur) 10... Cce7 (În următoarele partide ale jocului, Steinitz a jucat aci ceva mai puțin bine, 10...Cf6) 11.Nd7: +, Dd7: (Probabil Steinitz credea că prin schimbul nebulilor, atacul albului va slăbi suficient pentru a putea fi respins. Cigorin demonstrează însă în mod foarte ingenios că resursele albului sunt cu mult mai mari decât considera adversarul său) 12.Ca3!, Ch6 13.Cc4, Nb6 14.a4!, c6, 15.e5! Foarte bine jucat Cigorin, nu se grăbește să-și ia pionul înapoi cu 14.d5, 0-0 15.Cb6, a6 16.Dd4, f6 17.Db6: cd. 18.cd, căci aceasta ar însemna sfârșitul atacului alb.) 15... d5 16. Cd6+, Rf8 17.Na3, Rg8 18. Tb1! Cum spune însuși Cigorin, el avea în vedere aci o combinație în legătură cu înaintarea e5-e6, urmată de Ce5 sau Cg5, cu sau fără mutarea pregătitoare Tel. Mutarea Tb1 avea de scop să facă pe negru să joace Tb8, aducând turnul într-o poziție proastă; Steinitz a jucat însă altfel, permițând albului una dintre cele mai frumoase combinații cu sacrificii din istoria şahului) 18...C6f5 (La mutarea propusă de Steinitz după partidă, 18... Cc8,, ar fi urmat, cum a arătat Cigorin, 19.a5, Cd6: 20.ed1, Na5: 21.Ce5, Dc8

22.Dh5, f6 23.d7, Dd8 24.Tb7:! și pionii albi decid partida).

(Controlul poziției: Rg1, Dd1, Tb1, Tf1, Na3, Cd6, Cf3, Pp. a4, d4, e5, f2, g2, h2,— Negru: Rg8, Dd7, Ta8, Th8, Nb6, Ce7, Cf5, Pp.a7, b7, c6, d5, f7, g7, h7.—) 19.Cd6: f7! (Combinăția aceasta frumoasă și profundă este una dintre cele mai interesante ce se cunosc în şah. Ea a provocat discuții numeroase, fiind criticată în special de către Dr. Lasker, fostul campion al lumii, care a afirmat că negrul se putea apăra mai bine decât a făcut-o și că albul trebuia să joace 19.a5, după care ar fi câștigat ușor. A-supra acestei chestiuni vom reveni în cadrul studiului jocului de mijloc și al combinațiilor. Celace rămâne însă oricum valabil, este că apărarea negrului este extrem de grea, iar originalitatea concepției lui Cigorin incontestabilă) 19... Rf7: 20. e6+, Re6: 21.Ce5!, Dc8 (Aci Lasker a propus De8, dând continuarea 22.Tel, Rf6 23.g4, h5 24. Ne7: +, De7: 25. g4 Albul poate juca însă 25. g5+, după care obține forța, conform analizei lui Grigoriev, o poziție câștigată. Încercați să găsiți această continuare forțată) 22.Tel, Rf6 23.Dh5, g6 (Dacă 23... Cg6. atunci 24.g4, amenințând g4—g5+) 24.Ne7: +, Re7: (Dacă 24... Ce7:, atunci 25.Dh4+, g5 26.Cg4+, Rf7 27.Dg5: și albul câștigă ușor) 25.Cg6: +, Rf6 26. Ch8:, Nd4: 27.Tb3!, Dd7 28.Tf3, Th8: 29.g4, Tg8 30.Dh6+, Tg6 31.Tf5; [+] și negrul a cedat.